

Value-Based Laboratory Medicine

Құндылыққа негізделген зертханалық медицина

and approaches to assessing laboratory performance: **the Value-Based Score**

және зертхана жұмысын бағалау тәсілдері: құндылыққа негізделген шкала (V-BS)

Kamil Taha Uçar, Assoc. Prof., MD, EuSpLM

Istanbul Başakşehir Çam and Sakura City Hospital

NATFORLAB '26, 18–19 September 2026, Astana – Kazakhstan

НАТФОРЛАБ '26, 2026 жылғы 18–19 қыркүйек, Астана – Қазақстан

NATFORLAB
2026

Outline (1/2)

Баяндама жоспары (1/2)

1

The paradox

Парадокс

A high-impact but low-visibility profession

Ықпалы зор, бірақ көзге аз түсетін мамандық

2

The concept

Тұжырымдама

Value-based healthcare and Porter's equation

Құндылыққа негізделген денсаулық сақтау және Портер теңдеуі

3

Value-Based Laboratory Medicine (VBLM)

Құндылыққа негізделген зертханалық медицина (VBLM)

Goals and priorities

Мақсаттар мен басымдықтар

Outline (2/2)

Баяндама жоспары (2/2)

4

The Value-Based Score (V-BS)

Құндылыққа негізделген шкала (V-BS)

Domains, weighting and scoring

Домендер, салмақтар және ұпай есептеу

5

The pilot study

Пилоттық зерттеу

12 European laboratories: design and results

12 еуропалық зертхана: дизайн және нәтижелер

6

The road ahead

Алдағы қадамдар

Next steps and practical implications

Келесі қадамдар және практикалық тұжырымдар

The paradox: high impact, low visibility

Парадокс: ықпалы зор, көрінісі аз

< 5%

of the healthcare budget is spent on laboratory testing
денсаулық сақтау бюджеті зертханалық зерттеулерге жұмсалады

≈ 50%

of clinical decisions are influenced by laboratory data
клиникалық шешімдер зертханалық деректерге тәуелді

“A faceless profession”

Limited visibility to patients and to the public
Пациенттер мен қоғам үшін көрінісі төмен

For two decades laboratories focused on cost per test and turnaround time; cut off from the clinical context, laboratory services came to be seen as a commodity.

Жиырма жыл бойы зертханалар тест құны мен орындалу уақытына назар аударды; клиникалық контекстпен байланысын жоғалтқан қызметтер тауар ретінде қабылдана бастады.

What is “value” in health care?

Денсаулық сақтаудағы «құндылық» дегеніміз не?

$$\begin{array}{lcl} \text{Value} & = & \frac{\text{Health outcomes achieved}}{\text{Costs incurred}} \\ \text{Құндылық} & & \text{Жұмсалған шығындар} \end{array}$$

Michael Porter: the health outcomes achieved relative to the costs incurred.

Майкл Портер: жұмсалған шығындарға шаққандағы денсаулық нәтижелері.

The purpose of the health care system is not to minimise costs, but to deliver better health per unit of resource spent.

Денсаулық сақтау жүйесінің мақсаты — шығынды азайту емес, жұмсалған ресурс бірлігіне шаққанда көбірек денсаулық.

Both sides are within laboratory reach.

Екі бөлік те зертхананың қолында.

Porter's three principles

Портердің үш қағидаты

- **The goal is value for patients — aligning patients, clinicians and payers**
Мақсат — пациент үшін құндылық: пациентті, дәрігерді және төлеушіні біріктіреді
- **Care is organised around medical conditions — the full cycle, not single services**
Көмек ауру төңірегінде ұйымдастырылады: жеке қызмет емес, толық цикл
- **Results are measured — morbidity, complications, recovery, satisfaction**
Өлшенеді: сырқаттанушылық, асқынулар, қалпына келу, қанағаттанушылық

For the laboratory: shortening time to diagnosis, improving diagnostic accuracy, guiding therapy — growing the numerator.

Зертхана үшін: диагнозға дейінгі уақытты қысқарту, диагностика дәлдігін арттыру, емді бағыттау — алымның өсуі.

Two ways to improve the ratio (1) — reducing costs

Арақатынасты жақсартудың екі жолы (1) — шығынды азайту

- Increasing volumes, economies of scale, megastructures
Көлемнің өсуі, ауқым әсері, мегақұрылымдар
- Management driven by cost per test and turnaround time
Тест құны мен орындалу уақыты бойынша басқару
- Consolidation, mergers, downsizing
Шоғырландыру, бірігу, қысқарту

Increased efficiency only within the laboratory walls

Тиімділіктің артуы тек зертхана қабырғасының ішінде

No value for customers or users

Тапсырыс берушілер мен пайдаланушылар үшін құндылық жоқ

Two ways to improve the ratio (2) — improving outcomes

Арақатынасты жақсартудың екі жолы (2) — нәтижелерді жақсарту

- **Quality at every step of the total testing process**

Зерттеудің толық циклінің әр кезеңіндегі сапа

- **Turning data into actionable clinical information**

Деректерді қолданбалы клиникалық ақпаратқа айналдыру

- **Out of the silo: integrated diagnostics and clinical pathways**

Оқшаулықтан шығу: интеграцияланған диагностика және клиникалық маршруттар

Increased effectiveness outside the laboratory walls

Нәтижеліліктің артуы зертхана қабырғасынан тыс жерде

Real value for customers and users

Тапсырыс берушілер мен пайдаланушылар үшін нақты құндылық

What does value-based laboratory medicine aim for?

Құндылыққа негізделген зертханалық медицина неге ұмтылады?

- **Maximise the effectiveness of testing — the right test, right patient, right time**
Ең жоғары нәтижелілік: қажет тест, қажет пациентке, қажет уақытта
- **Improve patient outcomes — shorter time to diagnosis, greater diagnostic accuracy**
Нәтижелерді жақсарту: диагноз жылдам, диагностика дәлдігі жоғары
- **Optimise resource utilisation — fewer inappropriate requests; sustainability**
Ресурстарды оңтайландыру: негізсіз тағайындау аз; орнықтылық
- **Minimise unnecessary costs — avoid repeats, cascade effects and patient harm**
Шығынды азайту: қайталаусыз, каскадты әсерсіз және пациентке зиянсыз

VBLM abandons the oversimplified notion of test volume and cost in favour of clinical utility.

VBLM: тест көлемі мен құны емес, олардың клиникалық пайдалылығы.

Why do we need a score?

Бағалау шкаласы не үшін қажет?

- **Process ≠ outcome — IQC, EQA/PT and quality indicators do not show patient benefit**
Процесс ≠ нәтиже: ІСБ, ССБ/БС және СИ пациент пайдасын көрсетпейді
- **Invisibility — documented within the laboratory; clinicians and patients never see them**
Көрінбеушілік: зертхана ішінде құжатталады, дәрігерлер мен пациенттер оларды көрмейді
- **Benchmarking — no shared framework existed to evaluate and compare laboratories**
Салыстырмалы талдау: зертханаларды бағалау мен салыстырудың ортақ негізі болмады

The goal of the Value-Based Score (V-BS) is to measure the impact of a laboratory on patient outcome.

Құндылыққа негізделген шкаланың (Value-Based Score, V-BS) мақсаты — зертхананың пациент нәтижелеріне ықпалын өлшеу.

How the idea developed

Бұл идея қалай дамыды

- 2007 ● **“Value for patients is the goal”**
«Пациент үшін құндылық — басты мақсат»
- 2024 ● **“The time is now” editorial**
«Уақыт келді» редакциялық мақаласы
- 2024 ● **EFLM Strategic Conference, Padova**
EFLM стратегиялық конференциясы, Падуя
- 2025 ● **10-point manifesto + EFLM C-VS committee**
10 тармақты манифест + EFLM C-VS комитеті
- 2026 ● **European pilot in 12 laboratories**
12 зертханадағы еуропалық пилоттық зерттеу

JOURNAL ARTICLE

Laboratory Medicine: Value for Patients Is the Goal

Get access >

Mario Plebani

Clinical Chemistry, Volume 53, Issue 10, 1 October 2007, Pages 1873–1874,

<https://doi.org/10.1373/clinchem.2007.090563>

Published: 01 October 2007

DE GRUYTER

Clin Chem Lab Med 2024; 62(4): 579–580

Editorial

Mario Plebani*

Value-based laboratory medicine: the time is now

EFLM Strategic Conference 2024

A vision to the future:
value-based Laboratory Medicine

Ta

cli

Pa

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

Promote new reimbursement

Promote the rationale and s

Improve teaching and traini

DE GRUYTER

Clin Chem Lab Med 2025; 63(8): 1481–1485

Opinion Paper

Mario Plebani*

**A value-based score for clinical laboratories:
promoting the work of the new EFLM committee**

DE GRUYTER

Clin Chem Lab Med 2026; aop

Mario Plebani*, Giuseppe Banfi, Kamil Taha Ucar, Maria Venihaki, Matthijs Oyaert, Pawel Kozlowski, Abdurrahman Coskun, Paolo Anedda, Miroslav Konkar, Mariela Marinova, Oguzhan Zengi, Pastora Rodriguez, Antonio Buno-Soto, Pieter Vermeersch, Vincent Sapin, Etienne Cavalier, Katell Peoc'h, Christos Tsatsanis, Ian Godber and Martina Montagnana

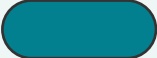
**The value-based score in laboratory medicine:
results of a European pilot study**

Process measures came first. Outcome measurement is the step still to be taken.

Процесс көрсеткіштері бірінші пайда болды. Нәтижелерді өлшеу — келесі қадам.

The Value-Based Score: five domains, 100 points

Құндылыққа негізделген шкала: бес домен, 100 ұпай

	Points Ұпай	Items Тармақ	Coverage Қамту коэфф.
1. Traceability through the total testing process 1. Толық зерттеу циклі бойынша қадағаланымдылық		2038	0.53
2. Automation and digitalisation 2. Автоматтандыру және цифрландыру		207	2.86
3. Quality of laboratory information 3. Зертханалық ақпараттың сапасы		206	3.33
4. Clinical interaction 4. Клиникалық өзара әрекеттестік		305	6.00
5. Innovation and research 5. Инновациялар және ғылыми зерттеулер		104	2.50
Total Барлығы		10060	—

Coverage factor = domain points ÷ number of items
Қамту коэффициенті = домен ұпайы ÷ тармақ саны

How is the score calculated?

Балл қалай есептеледі?

A defined scale for every requirement

Әрбір талап үшін айқындалған шкала

- Domain score = sum of (item score × coverage factor)
Домен ұпайы = (талап ұпайы × қамту коэффициенті) қосындысы
- Total V-BS = sum of the five weighted domain scores (maximum 100 points)
Жалпы V-BS = бес салмақталған домен ұпайының қосындысы (ең көбі 100 ұпай)

Domain 1 — Traceability: pre-analytical phase

1-домен — Қадағаланымдылық: преаналитикалық кезең

20 points in total, assessed across all three phases of the testing cycle

Барлығы 20 ұпай, зерттеу циклінің үш кезеңі бойынша бағаланады

- Demand management: agreed order profiles, Computerized Physician Order Entry (CPOE), guideline adherence, reflex and reflective testing, minimum retesting intervals
Сұранысты басқару: келісілген тапсырыс профильдері, дәрігерлік тағайындауды компьютерлік енгізу жүйесі (CPOE), нұсқаулықтарды сақтау, рефлекстік және рефлексивтік тестілеу, қайта тестілеудің ең аз аралықтары.
- Positive patient and sample identification: wristband barcode scanning, end-to-end specimen tracking, patient blood management
Пациент пен үлгіні сенімді сәйкестендіру: білезік штрих-кодын сканерлеу, үлгіні ұштан-ұшқа қадағалау, пациент қанын басқару

Domain 1 — Traceability: analytical phase

1-домен — Қадағаланымдылық: аналитикалық кезең

- Real-time tracking of specimen workflow: continuous process monitoring, turnaround time (TAT) estimation, alerts when TAT is breached for urgent samples
Үлгілерді өңдеу процесін нақты уақыт режимінде қадағалау: процесті үздіксіз мониторингтеу, орындалу уақытын бағалау (TAT - ОУ), орындалу уақытының асып кетуі туралы ескертулер (TAT - ОУ) шұғыл үлгілер үшін.
- Standardisation: metrological traceability where possible, harmonisation where it is not, inter-platform agreement
Стандарттау: мүмкін жерде метрологиялық қадағаланымдылық, мүмкін болмаған жерде гармонизация, платформалар арасындағы үйлесімділік

Domain 1 — Traceability: post-analytical phase

1-домен — Қадағаланымдылық: постаналитикалық кезең

- Automated verification and validation of the analytical run; delta checks and plausibility tools
Аналитикалық серияны автоматты верификациялау және валидациялау; дельта-тексерулер және ықтималдықты бағалау
- TAT monitoring for critical measurands: cardiac troponin, potassium, INR, intraoperative PTH
Аса маңызды өлшемдердің орындалу уақытын мониторингтеу (TAT - ОУ): жүрек тропонині, калий, INR, интраоперациялық ПТГ.
- Tracking of report notification and user acknowledgement, with defined targets for critical results
Есепті жеткізу мен алынғанын растауды қадағалау, сыни нәтижелер үшін нысаналы көрсеткіштермен
- Recommended and International System (SI) measurement units; verification of reference intervals by the laboratory
Ұсынылатын және халықаралық өлшем бірліктері (SI); референттік аралықтарды зертхананың тексеруі.

Domain 2 — Automation and digitalisation

2-домен — Автоматтандыру және цифрландыру

20 points

20 ұпай

- Automation of pre-analytical tasks; minimising manual procedures
Преаналитикалық міндеттерді автоматтандыру; қол операцияларын азайту
- Consolidation, integration and total laboratory automation
Зертхананы шоғырландыру, интеграциялау және толық автоматтандыру
- Autoverification and automated add-on test processing
Автоверификация және қосымша тапсырыстарды автоматты өңдеу
- Integration of the LIS with the EMR; interoperability standards (HL7, FHIR, LOINC)
ЗАЖ-ды ЭМЖ-мен интеграциялау; деректер үйлесімділігі стандарттары (HL7, FHIR, LOINC)

Domain 3 — Quality of laboratory information

3-домен — Зертханалық ақпараттың сапасы

- Defined IQC procedures and control materials, including where IQC is difficult
ICB рәсімдері мен бақылау материалдары, оның ішінде ICB қиын жағдайларда
- EQA/PT participation and performance; corrective and preventive actions
ССБ/БС: қатысу және нәтижелер; түзету және алдын алу шаралары
- Adoption of the IFCC model of quality indicators and monitoring over time
IFCC сапа индикаторлары моделін енгізу және уақыт бойынша мониторинг
- Objective analytical performance specifications and measurement uncertainty
Аналитикалық сипаттамаларға объективті талаптар және өлшеу белгісіздігі
- Personalised reference intervals and decision limits; interpretative comments
Дербестендірілген аралықтар мен шешім шектері; түсіндірме пікірлер

Domain 4 — Clinical interaction

4-домен — Клиникалық өзара әрекеттестік

30 points — the heaviest domain, and the weakest in the pilot

30 ұпай — ең салмақты домен және пилоттық зерттеудегі ең әлсізі

- Data on the impact of testing on clinical outcomes; number of outcomes monitored
Зерттеулердің клиникалық нәтижелерге ықпалы туралы деректер; қадағаланатын нәтижелер саны
- Published information for users: availability, interpretation, sampling, contacts
Пайдаланушыларға арналған ақпарат: қолжетімділік, интерпретация, үлгі алу, байланыс
- Implementation and revision of clinical diagnostic–therapeutic pathways
Клиникалық диагностикалық-емдік маршруттарды енгізу және қайта қарау
- Multidisciplinary teams, stewardship and departments of integrated diagnostics
Мультидисциплинарлық топтар, стюардшип және интеграцияланған диагностика бөлімшелері

Domain 5 — Innovation and research

5-домен — Инновациялар және ғылыми зерттеулер

- Validation and implementation of new tests; removal of obsolete tests
Жаңа тестерді валидациялау және енгізу; ескірген тестерді алып тастау
- Participation in academic studies, pilot studies and clinical trials
Ғылыми, пилоттық және клиникалық зерттеулерге қатысу
- Publications, abstracts and oral communications
Жарияланымдар, тезистер және ауызша баяндамалар
- Training programmes for laboratory staff and their evaluation
Зертхана персоналын оқыту бағдарламалары және оларды бағалау

The European pilot study: design (1/2)

Еуропалық пилоттық зерттеу: дизайн (1/2)

DE GRUYTER

Clin Chem Lab Med 2026; aop

Mario Plebani*, Giuseppe Banfi, Kamil Taha Ucar, Maria Venihaki, Matthijs Oyaert, Pawel Kozlowski, Abdurrahman Coskun, Paolo Anedda, Miroslav Konkar, Mariela Marinova, Oguzhan Zengi, Pastora Rodriguez, Antonio Buno-Soto, Pieter Vermeersch, Vincent Sapin, Etienne Cavalier, Katell Peoc'h, Christos Tsatsanis, Ian Godber and Martina Montagnana

The value-based score in laboratory medicine: results of a European pilot study

12

clinical laboratories
клиникалық
зертхана

7

European countries
еуропалық ел

100%

response rate
жауап үлесі

1 month

data collection
дерек жинау айы

The European pilot study: design (2/2)

Еуропалық пилоттық зерттеу: дизайн (2/2)

Selection criteria

Іріктеу критерийлері

- Both academic and non-academic institutions
Академиялық және академиялық емес мекемелер
- Medium- and large-volume testing activity
Орташа және үлкен көлемдегі зерттеулер
- Different countries and health systems
Әртүрлі елдер және денсаулық сақтау жүйелері
- By invitation (1 March → 1 April 2026)
Шақыру бойынша (2026 ж. 1 наурыз → 1 сәуір)

Participating countries

Қатысушы елдер

Belgium (3) · Italy (2) · Spain (2) · France (2) · Türkiye (1) · Greece (1) · United Kingdom (1)

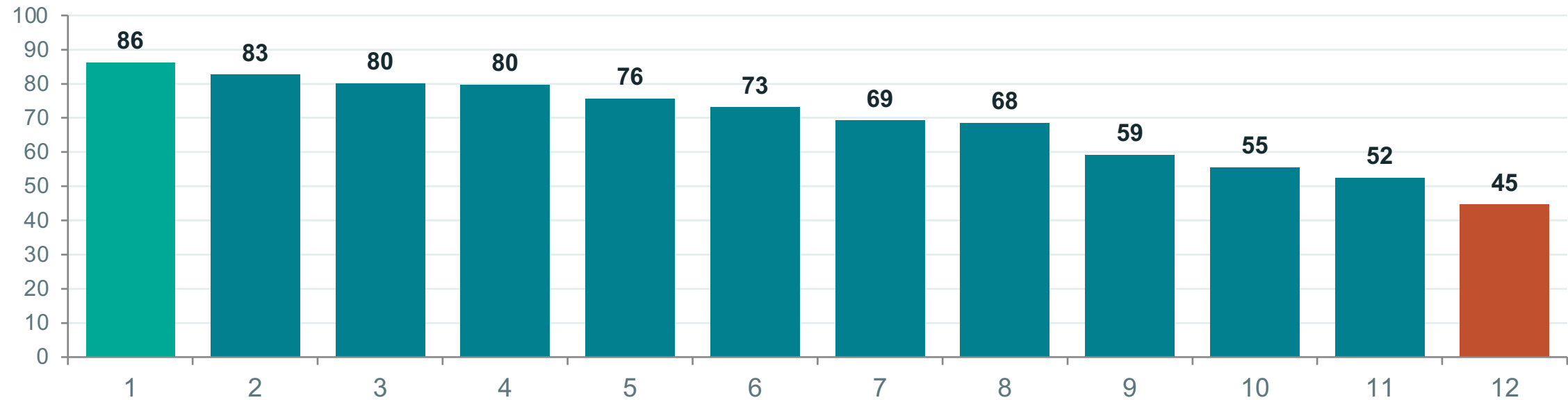
Бельгия (3) · Италия (2) · Испания (2) · Франция (2) · Түркия (1) · Грекия (1) · Ұлыбритания (1)

All invited laboratories returned data on time.

Шақырылған зертханалардың бәрі деректерді уақытында тапсырды.

Total scores across the 12 laboratories

12 зертхана бойынша жиынтық ұпай

44.64 Minimum Минимум	68.90 Mean Орташа	71.21 Median Медиана	86.18 Maximum Максимум

Laboratories are shown anonymously, ranked by total score · a 41.5-point spread
Зертханалар анонимді түрде, ұпайдың кему ретімен көрсетілген · шашырауы 41,5 ұпай

How each domain performed

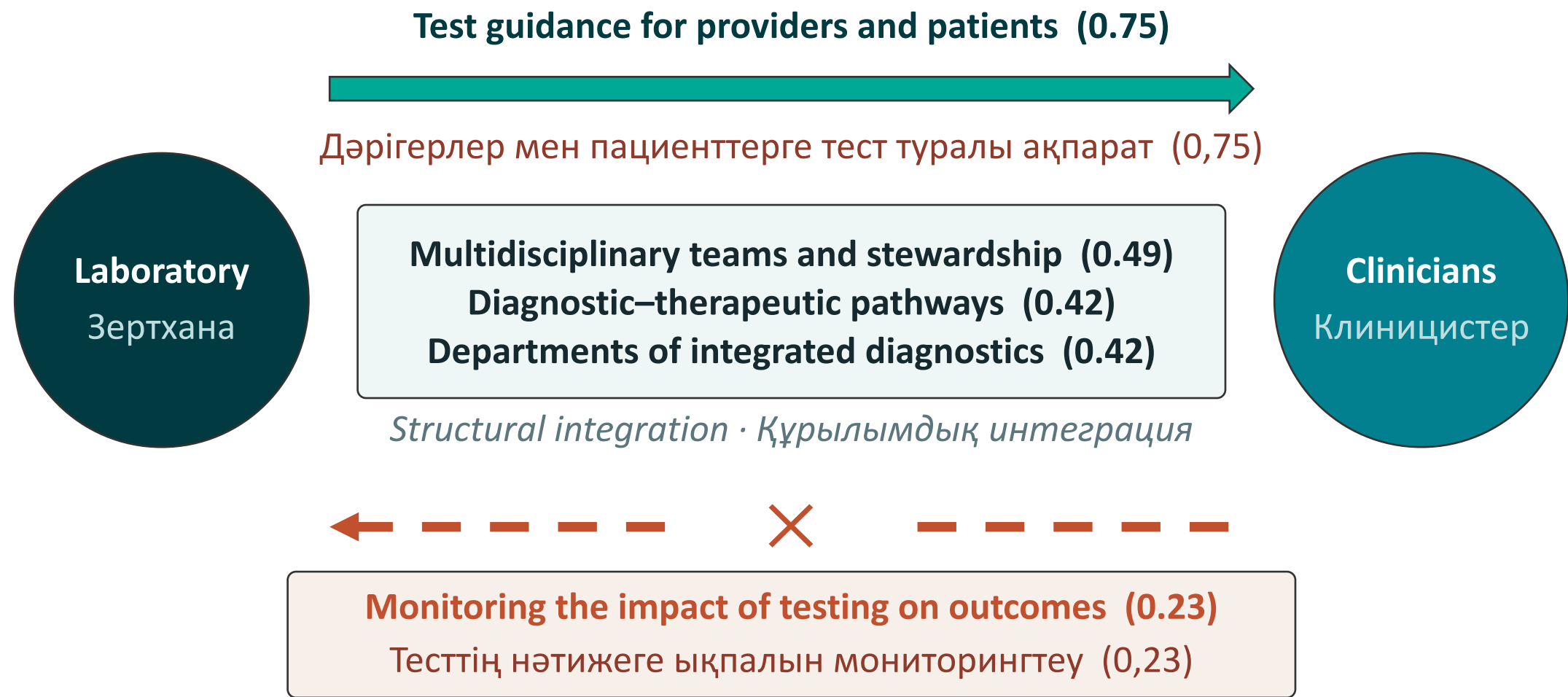
Әр домен бойынша нәтижелер

	Mean / max Орт. / макс.	% of maximum % максимумнан	Range Ауқым
Traceability Қадағаланымдылық	15.3 / 20	76%	12.4 – 17.9
Automation and digitalisation Автоматтандыру және цифрландыру	16.7 / 20	83%	11.4 – 20.0
Quality of laboratory information Зертханалық ақпараттың сапасы	14.5 / 20	72%	8.8 – 20.0
Clinical interaction Клиникалық өзара әрекеттестік	13.8 / 30	46%	0.0 – 25.5
Innovation and research Инновациялар мен зерттеулер	8.7 / 10	87%	3.8 – 10.0

Clinical interaction: the heaviest domain, the lowest achievement, the widest spread
Клиникалық өзара әрекеттестік: ең салмақты домен, ең нашар нәтиже, ең үлкен шашырау

Clinical interaction: where the loop breaks

Клиникалық өзара әрекеттестік: цикл қай жерде үзіледі

The forward flow works; the return loop does not. Normalised = 12-lab mean ÷ coverage factor.
Тікелей ағын жұмыс істейді, кері байланыс жоқ. Нормалау = 12 зертхана орт. ÷ қамту коэфф.

What could we do in our own laboratory tomorrow? (1/2)

Ертең-ақ өз зертханаңызда не істей аласыз? (1/2)

1

Self-assess · Өзін-өзі бағалауды жүргізіңіз

Apply the five domains to our own service and establish our baseline.

Бес доменді өз қызметіңізге қолданып, бастапқы деңгейді анықтаңыз.

2

Pick the weakest link · Әлсіз буынды табыңыз

Most likely clinical interaction. Start a pilot with one clinical department.

Бұл, сірә, клиникалық өзара әрекеттестік. Бір бөлімшемен пилот бастаңыз.

3

Define one outcome indicator · Бір нәтиже индикаторын анықтаңыз

Inappropriate request rate, critical result notification time, repeat testing rate.

Негізсіз тағайындау үлесі, сыни нәтижелерді хабарлау уақыты, қайталау жиілігі.

What could we do in our own laboratory tomorrow? (2/2)

Ертең-ақ өз зертханаңызда не істей аласыз? (2/2)

4

Close the feedback loop · Кері байланыс тұзағын тұйықтаңыз

Monitor clinical outcomes and share the data with clinicians regularly.

Клиникалық нәтижелерді қадағалап, деректермен дәрігерлермен тұрақты бөлісіңіз.

5

Make it visible · Мұны көрінетін етіңіз

Present the laboratory's contribution in the language of outcomes, not volumes.

Зертхана үлесін көлем тілімен емес, нәтиже тілімен ұсыныңыз.

6

Re-measure · Қайта өлшеңіз

Repeat the score at defined intervals to document progress over time.

Прогресті құжаттау үшін бағалауды белгілі аралықпен қайталаңыз.

Take-home messages (1/2)

Негізгі тұжырымдар (1/2)

1

Value = clinical outcomes / costs. The laboratory influences both sides.

Құндылық = клиникалық нәтижелер / шығындар. Зертхана екі жағына да ықпал етеді.

2

Efficiency alone creates no value; the real gain comes from improving outcomes.

Тек тиімділік құндылық жасамайды; нақты ұтысты нәтижелерді жақсарту береді.

3

The V-BS makes VBLM measurable: a pragmatic self-assessment and benchmarking tool.

V-BS VBLM-ді өлшемді етеді: өзін-өзі бағалау мен салыстырудың прагматикалық құралы.

Take-home messages (2/2)

Негізгі тұжырымдар (2/2)

4

The pilot: strong in traceability and information quality, weak in clinical interaction.

Пилот: қадағаланымдылық пен ақпарат сапасында күшті, клиникалық өзара әрекеттестікте әлсіз.

5

The greatest opportunity lies outside the laboratory walls.

Ең үлкен мүмкіндік зертхана қабырғасынан тыс жатыр.

*“Value-based laboratory medicine:
the time is now.”*

«Құндылыққа негізделген зертханалық медицина: уақыт келді.»

Plebani M. Clin Chem Lab Med 2024;62:579–80

Thank you

Назарыңызға рақмет

Questions and discussion · Сұрақтар және талқылау

Kamil Taha Uçar, Assoc. Prof., MD, EuSpLM

Istanbul Başakşehir Çam and Sakura City Hospital

EFLM Committee on the Value-Based Score

E-mail: kamiltaha.ucar@sbu.edu.tr

References

Әдебиеттер